

Zavod za zaštitu bilja

Azijska strizibuba
—
***Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)**

mr. sc. Andrija Vukadin

mr. sc. Andrija Vukadin

Azijska strizibuba
—
***Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)**

Zagreb, 2011.

Naslov:

Azijska strizibuba – *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)

Autor:

mr. sc. Andrija Vukadin

Nakladnik:

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo
Hondlova 2/1 I, Zagreb

Za nakladnika:

dr. sc. Ljiljana Gašparec - Skočić

Urednica:

dr. sc. Tatjana Masten Milek

Recenzenti:

prof. dr. sc. Boris Hrašovec
dr. sc. Darka Hamel

Lektor:

Marijan Ričković, prof.

Grafička priprema:

Tangir, Samobor

Tisak:

Edok, Samobor

Naklada:

500 primjeraka

Zagreb, listopad 2011.

Naslovnica:

Imago azijske strizibube – *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771) na listu javora
(snimio A.Vukadin, 2008)

Zaslovnica:

Kopulacija azijske strizibube – *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)
(snimio A.Vukadin, 2008)

Tiskanje je omogućilo Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u sklopu programa posebnog nadzora *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771) – azijska strizibuba kojeg Zavod za zaštitu bilja provodi od 2008. godine

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu

Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 787049

ISBN 978-953-56035-3-5

SADRŽAJ

UVOD	6
SISTEMATSKA PRIPADNOST	6
MORFOLOGIJA	7
BIOLOGIJA I EKOLOGIJA	10
ŠTETE I SIMPTOMI NAPADA	10
METODE DETEKCIJE ŠETNOG ORGANIZMA	12
FITOSANITARNI RIZIK	13
FITOSANITARNE MJERE	14
PROPISI	15
LITERATURA	17

UVOD

Azijska strizibuba - *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771), (eng. citrus longhorn beetle - CLB) prvi je puta pronađena u našoj zemlji 2007. godine u rasadniku MBM u Turnju, u Zadarskoj županiji (Vukadin i Hrašovec, 2008). Pozitivni nalazi, ponovno su potvrđeni analizama uzorkovanih ličinki u laboratoriju Zavoda za zaštitu bilja 2008., 2009. i 2010. godine nađenih na istoj lokaciji, na sadnicama japanskog javora. Na ružama su ličinke nađene 2008. godine, a na jednoj sadnici lagerstremije 2011. Područje prirodne rasprostranjenosti ovoga štetnog organizma su Kina, Japan, Republika Koreja, Vijetnam, Tajvan, Indonezija, Filipini i Malezija. Izvan svoga prirodnog područja rasprostranjenosti azijska strizibuba pronađena je 2001. godine u Washingtonu, DC u SAD-u, ali se tu nije udomaćila. Na području EPPO regije do sada su zabilježeni nalazi 2000. godine u Italiji, gdje se azijska strizibuba udomaćila na području Parabiaga, Assaga i Milana, a pronađena je i 2006. godine u Montichiariju, a 2007. godine u Gussagu i 2008. u Rimu. U Francuskoj azijska strizibuba pronađena je 2003. godine u mjestu Soyons te u Het Westlandu, u Nizozemskoj 2007. (Haack i sur., 2010). Međunarodna trgovina zaraženim sadnim materijalom i drvenim materijalom za pakiranje (DMP – eng. WPM – wood packaging material), razlog je brzog širenja u pojedinim zemljama i sve većeg broja zemalja u kojima je pronađen ovaj štetni organizam.

SISTEMATSKA PRIPADNOST

Ime vrste: *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)

Sinonimi:

Anoplophora malasiaca Thomson, 1865
Callophora abbreviata Thomson, 1865
Callophora afflicta Thomson, 1865
Callophora sepulchralis Thomson, 1865
Callophora luctuosa Thomson, 1865
Callophora malasiaca Thomson, 1865
Melanauster chinensis Thomson, 1865
Anoplophora sepulchralis Breuning, 1944
Cerambyx farinosus Houttuyn, 1766
Cerambyx pulchricornis Voet, 1778
Cerambyx sinensis Forster, 1771
Lamia punctator Fabricius, 1777
Melanauster perroudi Pic, 1953

Taksonomska pozicija:

Carstvo	<i>Animalia</i>
Potcarstvo	<i>Eumetazoa</i>
Koljeno	<i>Arthropoda</i>
Potkoljeno	<i>Xexapoda</i>
Razred	<i>Insecta</i>
Red	<i>Coleoptera</i>
Natporodica	<i>Chrysomeloidea</i>
Porodica	<i>Cerambycidae</i>
Potporodica	<i>Lamiinae</i>
Pleme	<i>Lamiini</i>
Rod	<i>Anoplophora</i>

MORFOLOGIJA

Metoda identifikacije vrste obavlja se prema morfološkim karakteristikama i važećim ključevima za determinaciju azijske strizibube te molekularno-genetičkom analizom PCR-RFLP metodom.

Odrasli oblik

Morfološka obilježja azijske strizibube već na prvi pogled upućuju da pripada porodici strizibuba. Uočljiva je razlika u duljini tijela mužjaka i ženki. Duljina tijela mužjaka prosječno je 25 mm, a ženki 35 mm. Duljina ticala također je različita. Kod mužjaka su ticala

Slika 1. Imago azijske strizibube (snimio: A.Vukadin, 2008)

1,7 do 2 puta dulja od duljine tijela, dok su kod ženki ticala dulja svega 1,2 puta od duljine tijela. Imaga su crne boje s nekoliko svojstvenih bijelih nakupina dlačica u obliku mrlja razmještenih na krilima. Na ramenom dijelu krila uočljiva je nakupina zrnaste strukture koja je važno morfološko obilježje za vrstu *Anoplophora chinensis* (slika 1). Prsište je naglašeno ispupčeno na obje strane. Dvije plavičasto bijele nakupine dlačica na svakoj strani prsišta diferencijalno su obilježje forme *Anoplophora malasiaca*.

Provedenom analizom DNK potvrđeno je da su *Anoplophora chinensis* i *Anoplophora malasiaca* nekad smatrane dvjema vrstama, zapravo jedna vrsta jer imaju istu DNK te se od tada za njih koristi jedinstveni naziv *Anoplophora chinensis*. Ticala su crna, sastavljena od 11 segmenata kao i kod većine strizibuba, a osnova svakog segmenta je plavičasto-siva.

Jaja

Jaja su bjelkasta (slika 2), duljine oko 5 mm, izdužena, ovalna (subcilindrična). Boja jaja se mijenja u žuto-smeđu približavanjem trenutka izlijeganja ličinki. Ženka tjedan dana nakon kopulacije odlaže oko 70 jaja, jedno po jedno ispod kore (Lingafelter i Hoebeke, 2002., Maspero i sur., 2008) na bazalnom dijelu stabla (panj) ili na debljim žilama najviše do 60 cm visine stabla.

Slika 2. Pojedinačno odloženo jaje azijske strizibube (snimio: A.Vukadin, 2008)

Ličinka

Potpuno razvijena ličinka (slika 3. i 4) azijske strizibube dugačka je 50 - 60 mm (Maspero i sur. 2007). Ličinka je bez nogu (apodna), bjelkasta sa žuto-smeđom hitiniziranom

Slika 3. Ličinka azijske strizibube (snimio: Ute Hoyer-Tomiczek, 2011)

Slika 4. Ličinka u umjetnom hranjivu (snimio: A.Vukadin, 2009)

strukturu na prsištu. Prvi razvojni stadij ličinke je duljine do 6 mm. Hrani se izgrizajući koru oko područja gdje je jaje bilo uloženo. Drugi razvojni stadij ličinke izgriza hodnike u kambijalnom dijelu, dok treći razvojni stadij izgriza hodnike unutar floema i u vanjskom sloju ksilema. Preostali razvojni stadiji ličinke, kojih prema istraživanjima u umjetnom hranjivu (Murakoshi i Ano, 1981) ima 8 - 9 u jednogodišnjem ciklusu razvoja, u dvogodišnjem ciklusu razvoja potrebno je 12 - 13 presvlačenja do potpunog razvoja ličinke.

Razvijene ličinke, kad dosegnu duljinu veću od 5 cm i debljinu od 1 cm, izgrizaju hodnike u stablu producirajući velike količine piljevine koju izbacuju iz hodnika. Adachi (1988) i Mitomi i sur. (1990) navode kako se kukuljenje odvija u drvu često iznad dijela područja hranjenja ličinke.

Kukuljica

Azijska strizibuba pripada skupini kukaca koji imaju potpunu preobrazbu (holometaboliya), gdje ličinka nakon posljednjeg presvlačenja prelazi u stadij kukuljice iz koje se potom razvija odrasli oblik. Kukuljica azijske strizibube je slobodna kukuljica (pupa libera). Kod ovog tipa kukuljice većina prepoznatljivih lokomotornih i osjetnih organa odraslog kukca (noge, krila, ticala) slobodni su i mogu se odmaknuti od tijela (slika 5. i 6).

Slike 5. i 6. Stadij slobodne kukuljice (lijevo trbušno, desno leđno) (snimio: A.Vukadin, 2009)

BIOLOGIJA I EKOLOGIJA

Azijska strizibuba je polifagni štetni organizam i prema do sada poznatim podacima dolazi na vrstama iz sljedećih rodova: *Acer*, *Aesculus*, *Albizia*, *Alnus*, *Betula*, *Carpinus*, *Casuarina*, *Citrus*, *Corylus*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cryptomeria*, *Fagus*, *Ficus*, *Fraxinus*, *Hibiscus*, *Lagerstroemia*, *Litchi*, *Mallotus*, *Malus*, *Melia*, *Morus*, *Platanus*, *Populus*, *Prunus*, *Pyrus*, *Quercus*, *Rosa*, *Salix*, *Sophora* i *Ulmus*.

Štete uzrokuju ličinke azijske strizibube koje se ubušuju i izgrizaju široke hodnike unutar živućih stabala navedenih domaćina. Ženka najčešće odlaže jaja u bazalnom dijelu debla u visini korjenova vrata, a ponekad odlaže jaja na korijenu koji dijelom viri iznad površine tla. Nije isključeno ni pojedinačno, sporadično, odlaganje jaja na višim dijelovima stabla, što dokazuje nalaz jedne ličinke na oko 2 m visine na sadnici lagerstremije u 2011. godini, u nadziranom rasadniku prvog nalaza ovoga karantenskog štetnika u Hrvatskoj.

Potpuni razvojni ciklus (od jaja do odraslog oblika) kod azijske strizibube u prirodnim uvjetima ili u područjima gdje se nedavno štetni organizam udomaćio traje 1 - 2 godine ovisno o klimatskim uvjetima, dominantno ovisi o temperaturi (Adachi, 1990) kao i o uvjetima hranjenja (Adachi, 1994., Haack i sur., 2010). Izlazak odraslog oblika je u razdoblju od svibnja do kolovoza. Odmah nakon izlaska odrasli oblici hrane se do spolne zrelosti lišćem, peteljka i korom mladih izbojaka. Odlaganje jaja počinje tjedan dana nakon kopulacije.

Inkubacija odloženih jaja traje 15 do 20 dana i ovisi o temperaturnim uvjetima (Maspero i sur., 2007). Ličinka prvoga i drugoga razvojnog stadija na početku radi komoru u području kambija, a nakon toga treći razvojni stadij izgriza hodnike unutar floema i u vanjskom sloju ksilema. Kasniji razvojni stadiji ličinke ulaze dublje u tkivo drva u najniže dijelove debla i korijena. Kukuljenje se događa u drvu, često blizu, iznad područja hranjenja.

ŠTETE I SIMPTOMI NAPADA

Prvi znaci napada azijske strizibube vrlo su osobiti, ali ih je često vrlo teško uočiti u gustim sklopovima biljaka (drveće, grmlje i druge biljke domaćini) obraslim korovom. Najčešće se na bazalnom dijelu debla uočava pojava piljevine (slika 7), okrugle i velike izlazne rupe promjera 1 cm, te imaga koja se u početku dohranjuju do spolne zrelosti mladim listovima, peteljka i korom mladih izbojaka.

Štete koje nastaju djelovanjem ličinki na zdravim sadnicama drveća i grmlja u početku uzrokuju njihovo slabljenje kao i osjetljivost stabala na bolesti i oštećenja vjetrom, a kod jačih napada (slika 8. i 9) u konačnici uzrokuju potpuno sušenje stabala.

Slika 7. Piljevina na vratu korijena napadnute biljke (snimio: A.Vukadin, 2007)

Slika 8. Široki hodnici nastali djelovanjem ličinki (snimio: A.Vukadin, 2008)

Slika 9. Potpuno sušenje stabla (snimio: A.Vukadin, 2008)

METODE DETEKCIJE ŠTETNOG ORGANIZMA

Vizualni pregledi obuhvaćaju praćenje već navedenih simptoma nazočnosti štetnog organizma kao i nazočnost imaga. Usmjereni pretraga na ove simptome predstavlja temelj za praćenje ovoga štetnog organizma. Stadij imaga moguće je pronaći hranidbenim mamcima, feromonskim lovkama (još u eksperimentalnoj fazi), akustičnim detektorima, korištenjem X zraka te dresiranim psima (slika 10., 11., 12. i 13) u svrhu detekcije zaraženih stabala koja je razvijena u Austriji (Hoyer-Tomiczek i Sauseng, 2010). Bilo koja od ovih metoda važna je za rano otkrivanje azijske strizibube, jer su vidljivi simptomi napada i nastale štete uočljive tek onda kad je šteta već učinjena. Napad azijske strizibube na sadnicama, drveću i grmlju u pravilu rezultira propadanjem i sušenjem biljaka domaćina.

Slike 10. do 13. Psi u potrazi za azijskom strizibubom (snimio B. Hrašovec, 2011)

FITOSANITARNI RIZIK

A. chinensis je polifagni štetni organizam koji napada više od 100 biljnih vrsta iz 26 porodica i više od 70 različitih rodova (Lingafelter i Hoebeke, 2002). U Kini gdje je prirodno područje rasprostranjenosti *A. chinensis* predstavlja glavnog štetnika na citrusima i drugim voćnim vrstama. Opasan je štetni organizam jer napada mnogo raznih biljnih vrsta, čak i potpuno zdravo drveće i grmlje.

Sve veći broj zemalja EPPO regije potvrđuje činjenicu da ovaj štetnik može biti introducirani najčešće uvozom zaraženih sadnica i drvenim materijalom za pakiranje te da se taj štetni organizam može udomačiti i uzrokovati ogromne štete na navedenim vrstama na području EPPO regije. Međutim, u većini do sada zabilježenih nalaza u Europi izgleda da napada prvo domaće vrste iz roda *Acer* (*Acer platanoides*, *Acer pseudoplatanus*), a zatim egzotične vrste javora među kojima je najčešće spominjan japanski javor - *Acer palmatum* (Hérard i sur., 2005., 2006., Tomiczek i Hoyer-Tomiczek, 2007., Hoyer-Tomiczek, 2008., Van der Gaag i sur., 2010).

Porodice:

Aceraceae, *Anacardiaceae*, *Araliaceae*, *Betulaceae*, *Eleagnaceae*, *Fagaceae*, *Lauraceae*, *Oleaceae*, *Polygonaceae*, *Styracaceae*, *Rutaceae*, *Rosaceae*, *Salicaceae*, *Ulmaceae*, *Moraceae*, *Meliaceae*, *Leguminosae*, *Juglandaceae*, *Aquifoliaceae*, *Platanaceae*, *Euphorbiaceae*, *Casuarinaceae*, *Verbenaceae*, *Sapindaceae*, *Theaceae* i *Taxodiaceae*.

Rodovi:

Acacia, *Acer*, *Aesculus*, *Albizzia*, *Aleurites*, *Alnus*, *Aralia*, *Atalantia*, *Betula*, *Broussonetia*, *Cajanus*, *Camellia*, *Carpinus*, *Carya*, *Castanea*, *Castanopsis*, *Casuarina*, *Citrus*, *Corylus*, *Cotoneaster*, *Cryptomeria*, *Elaeagnus*, *Eriobotrya*, *Fagus*, *Ficus*, *Citrus kumquat 'Nagami'*, *Fortunella marginata*, *Fraxinus*, *Hedera*, *Hibiscus*, *Ilex*, *Juglans*, *Lagerstroemia*, *Lindera*, *Litchi*, *Mallotus*, *Malus*, *Mackia*, *Melia*, *Morus*, *Olea*, *Persea*, *Photinia*, *Pholinia*, *Pinus*, *Platanus*, *Polygonum*, *Poncirus trifoliata*, *Populus*, *Prunus*, *Psidium*, *Pyracantha*, *Pyrus*, *Quercus*, *Rhus*, *Robinia*, *Rosa*, *Rubus*, *Salix*, *Sapium*, *Schinia*, *Sophora*, *Stranvaesia*, *Stylurus*, *Styrax*, *Tectorum* i *Ulmus*.

FITOSANITARNE MJERE

Kako bi se spriječilo unošenje i širenje štetnog organizma *A. chinensis* potrebno je pristupiti integriranom načinu zaštite koji obuhvaća izravne i neizravne mjere. U neizravne mjere ubrajamo administrativne koje uključuju zakonske propise Republike Hrvatske te EU-a koje obuhvaćaju zabranu uvoza vrsta iz roda *Citrus* i *Acer* iz rizičnih zemalja. Međutim, ako se uvoze nabrojane vrste ili bonsai sadnice kao potencijalni domaćini ovoga štetnog organizma, trebaju biti pažljivo kontrolirane na mjestu uvoza.

Mehaničke mjere uključuju zaštitu donjeg dijela debla uporabom žičane mreže sitnog oka, kako bi se spriječilo odlaganje jaja (Adachi, 1990). U mehaničke mjere uključeno je spaljivanje zaraženog materijala. Rušenje zaraženih stabala koja se nakon toga sjeckaju, „čipsiraju“, a također ostaci panjeva i korijena melju se korištenjem specijalnih strojeva (slike 14. i 15).

Slike 14. i 15. Mehaničko usitnjavanje korijena, „čipsiranje“ (snimio: A. Vukadin, Italija, 2009.)

Biološke mjere zaštite obuhvaćaju primjenu prirodnih neprijatelja. U Europi nova vrsta parazitoida jaja *Aprostocetus anoplophorae* otkrivena je na uzorcima prikupljenim u Italiji. Parazitoid je vjerojatno podrijetlom iz Azije, ali se uspio udomaćiti u Italiji (Delvare i sur., 2004). Također, u Italiji su pronađene autohtone parazitoidne vrste iz reda Hymenoptera koje parazitiraju ličinke azijske strizibube u ranim razvojnim stadijima. Hérard i sur. (2006., 2007) navode da su autohtone parazitoidne vrste u Italiji *Spathius erythrocephalus*, *Eurytoma melanoneura*, *Calosota vernalis*, *Cleonymus brevis*, *Trigonoderus prinseps* i *Sclerodermus* sp. Istraživanja primjene prirodnih neprijatelja u svrhu suzbijanja ovoga štetnog organizma su u tijeku.

Kemijske mjere suzbijanja, prema podacima iz literature i pokusima obavljenim u Italiji (Maspero i sur., 2007), također se mogu primijeniti. Do sada su istraživana dva načina primjene insekticida. Sistemičnim insekticidima tretiran je donji dio debla zaraženih stabala zbog suzbijanja imaga u vrijeme njihova izlaska kao i korištenje preventivne zaštite stabala za vrijeme odlaganja jaja. Drugi način provedbe kemijskih mjera od-

nosi se na endoterapiju, tj. injektiranje insekticida u debla zaraženih stabala. Sredstva za zaštitu bilja koja su korištena u istraživanjima bila su na osnovi aktivnih tvari: tiakloprid (480 g/l), spinosad (480 g/l) te tiametoksam (25%). Kao rezultat tretiranja utvrđen je mortalitet imaga, dok je zbog smještaja ličinki unutar hodnika u deblu ili korijenu teško odrediti učinkovitost sredstva te su potrebna dodatna istraživanja.

PROPISI

Republika Hrvatska

- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama (NN 74/06 i 84/10); Popis I., Dio A, Odjeljak I.
- Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) (NN 59/10)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) (NN 62/11)
- Naredba o poduzimanju mjera za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Anoplophora chinensis* (Forster) sin. *Anoplophora malasiaca* (Thomson) (NN 11/08, 13/08)

EU

- Direktiva Vijeća 2000/29/EC Annex I, Part A, Section I
- Odluka Komisije 2008/840/EZ, 2010/380/EZ

EPPO

- A2 lista

LITERATURA

1. Adachi, I. (1988): Reproductive biology of the white-spotted longicorn beetle, *Anoplophora malasiaca* (Thomson) (Coleoptera: Cerambycidae), in citrus trees. *Appl. Entomol. Zool.* 23: 256-264.
2. Adachi, I. (1990): Population studies of *Anoplophora malasiaca* adults (Coleoptera: Cerambycidae) in a citrus grove. *Res. Popul. Ecol.* 32: 15-32.
3. Adachi, I. (1990): Control methods for *Anoplophora malasiaca* (Thomson) (Coleoptera: Cerambycidae) in a citrus groves II. Application of wire netting for preventing oviposition in the mature grove. *Appl. Entomol. Zool.* 25: 79-83.
4. Adachi, I. (1994): Development and life cycle of *Anoplophora malasiaca* (Thomson) (Coleoptera: Cerambycidae) on citrus trees under fluctuating and constant temperature regimes. *Appl. Entomol. Zool.* 29: 485-497.
5. Delvare, G., Bon, M. C., Hérard, F., Cocquempot, C., Maspero, M., (2004): Description of *Aprostocetus anoplophorae* n. sp. (Hymenoptera: Eulophidae), a new egg parasitoid of the invasive pest *Anoplophora chinensis* (Förster) (Coleoptera: Cerambycidae). *Ann. Soc. Ent. Fr.* 40: 227-33.
6. Haack, R.A., Hérard, F., Sun, J., Turgeon, J.J. (2010): Managing invasive populations of Asian Longhorned Beetle and Citrus Longhorned Beetle: a worldwide perspective. *Ann. Rev. Ent.* 55: 521-546.
7. Hérard, F., Krehan, H., Benker, U., Boegel, C., Schrage, R., Chauvat, E., Ciampitti, M., Maspero, M., Bialooki, P. (2005): *Anoplophora* in Europe: infestations and management responses. In *Proc. 16th U.S. Dep. Agric. Interagency Res. Forum on Gypsy Moth and Other Invasive Species 2005*. Gen. Tech. Rep. - NE-337: 35-40.
8. Hérard, F., Ciampitti, M., Maspero, M., Krehan, H., Benker, U., (2006): *Anoplophora* species in Europe: infestations and management processes. First review of the ALB and CLB infestations in Europe *EPPO Bull.* 36: 470-474.
9. Hérard, F., Ciampitti, M., Maspero, M., Cocquempot, C., Delvare, G., (2007): New associations between the Asian pests *Anoplophora* spp. and local parasitoids, in Italy (2005). In *Proc. 17th U.S. Dep. Agric. Interagency Res. Forum on Gypsy Moth and Other Invasive Species 2006*. Gen. Tech. Rep. NRS-P-10: 50.
10. Hoyer-Tomiczek, U. (2008): Gefährlicher Citrusbockkäfer nach Deutschland importiert Einschleppung auch nach Österreich befürchtet. *Forstschutz Aktuell* 43: 2-4.
11. Hoyer-Tomiczek U., Sauseng G. (2010): Monitoring des Asiatischen Laubholzbockkäfers in Braunau nun auch mit Spürhunden. Jahresbericht 2009/Bundesforschungs und Ausbildungszentrum für Wald, Naturgefahren und Landschaft (BFW), Wien: 23.
12. Lingafelter, S.W., Hoebeke, E.R. (2002): Revision of *Anoplophora* (Coleoptera: Cerambycidae). *Entomological Society of Washington, Washington*, 236.
13. Maspero, M., Cavalieri, G., D'Angelo, G., Juncer, C., Valentini, M., (2007): *Anoplophora chinensis* - eradication program in Lombardia (Italy). http://www.eppo.org/QUARANTINE/anoplophora_chinensis/chinensis_IT_2007.htm
14. Maspero, M., Juncer, C., Colombo, M., Hérard, F., Ciampitti, M., Cavagna, B. (2008) News about CLB and ALB in Italy. *Forstschutz Aktuell* 44: 25-26.
15. Mitomi, M.; Kuroda, E.; Okamoto, H. (1990): [Ecological study of the white-spotted longicorn beetle, *Anoplophora malasiaca* Thomson (Coleoptera: Cerambycidae). I. Investigation of adult emergence holes in citrus orchards in Kagawa Prefecture]. *Jap. J. App. Entomol. Zool.* 34: 7-13.
16. Murakoshi, S., Aono, N. (1981) Rearing of the white-spotted longicorn beetle, *Anoplophora malasiaca* Thomson (Coleoptera: Cerambycidae) on an artificial diet. *Jap. J. App. Entomol. Zool.* 25: 55-56.

17. Tomiczek, C., Hoyer-Tomiczek, U. (2007): Der Asiatische Laubholzbockkäfer (*Anoplophora glabripennis*) und der Citrusbockkäfer (*Anoplophora chinensis*) in Europa ein Situationsbericht. *Forstschutz Aktuell* 38: 2-5.
18. Vukadin, A., Hrašovec, B. (2008): *Anoplophora chinensis* (Forster) situation in Croatia. *Forstschutz Aktuell* 44: 23-24.
19. Van der Gaag, D.J., Sinatra, G., Roversi, P.F., Loomans, A., Hérard, F., Vukadin, A. (2010): Evaluation of eradication measures against *Anoplophora chinensis* in early stage infestations in Europe. *EPPO Bulletin*, 40: 176-187.

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo
Zavod za zaštitu bilja